

ELS NOSTRES POBLES

FELANITX

El municipi de Felanitx té una població de 16.948 habitants distribuïda en diferents nuclis de població:

Felanitx, Portocolom, S'Horta, Cas Concos, es Carritxó, Son Negre, Son Mesquida, Son Valls i Son

Prohens. Els primers indicis de presència humana a la zona daten del Calcolític (2200 a. C.) i es

localitzen a les coves del castell de Santueri i el Picot de Sant Salvador. Posteriorment els poblats de navetes (Closos de can Gaia) i de talaiots (Es Rossells) donen testimoni d'una ocupació important del

territori durant la prehistòria. Tot i que més desdibuixada, també fou important l'ocupació romana, així com tenim la primera ocupació clara del castell de Santueri a l'època bizantina. Ja en temps islàmics

Felanitx feia part del juz' de Managur. Després de la conquesta es converteix en una de les onze viles fundades per Jaume II i que ordenà un pla d'urbanització.

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5108280512

Felanitx des de sempre ha estat terra fèrtil en personatges destacats. No cal recordar figures de la talla de Joanot Colom o Guillem Sagrera, els quals han esdevingut fites cabdals de la nostra història i cultura. Actualment, el ventall de personatges que mereixen ser esmentats omplirien les dotze pàgines d'aquest dóssier, de manera que ens hem vist obligats a fer-ne una selecció, sempre arbitrària, que ha tingut com a únic criteri abastar diferents àmbits professionals i culturals.

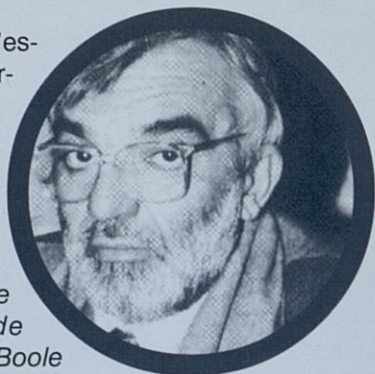
Bernat Bennàssar Coll

Nadal Batle Nicolau (Felanitx 1945 - Palma 1997)

Es llicencià en matemàtiques a la Facultat de Ciències de Barcelona (1967). Becat pel Govern francès, amplià estudis a l'Institut Henri Poincaré de París (1967-1968), on va viure de prop els esdeveniments del Maig Francès. Posteriorment, exercí com a professor a les universitats Central i Autònoma de Barcelona i a la Politècnica de Catalunya (1968-1979). El 1972 es doctorà amb la tesi *Contribució a un estudi bàsic dels espais mètrics probabilístics*. Entre 1979 i 1982 treballà com a catedràtic de les escoles tècniques superiors de Sevilla i València. El 1982 fou elegit rector de la Universitat de les Illes Balears, càrrec que va ocupar fins l'any 1995. El seu mandat es va caracteritzar perquè va treballar especialment en la incorporació de les noves tecnologies i en la normalització de la llengua catalana dins l'àmbit universitari. També fou el moment en què es produí el

trasllat de la majoria d'estudis al campus de la carretera de Valldemossa.

Entre les seves publicacions cal destacar *Història de la Ciència*, vol. 4 (Barcelona, 1982) i en col·laboració amb altres autors, *Elementos de teoría axiomática de conjuntos*, *Álgebra de Boole* (1972), *Aspectos de la matemática en el siglo xx*, *Ciència* (1984), etc. Va ser un nacionalista convençut i gran defensor de la llengua catalana. En els darrers anys col·laborà amb *Diari de Balears*. El 1998 va ser nomenat fill predilecte de Felanitx.

Miquel Bauçà Rosselló (Felanitx 1940-Barcelona 2004)

Poeta i novel·lista. Fou un escriptor de culte, anomenat també «el poeta invisible». La seva mort isolada i prematura ha contribuït a la creació del mite. D'origen pagès, va estudiar primer en el seminari i després es llicencià en filosofia i lletres a la Universitat de Barcelona. Es donà

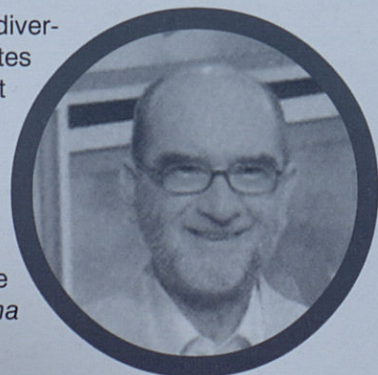
a conèixer com a poeta el 1959 amb l'obra *Cants jubilosos* (publicada l'any 1977). La seva primera obra que va tenir una certa repercussió fou el recull de poemes *Una bella història*, amb la qual guanyà el premi Joan Salvat-Papasseit de 1961. La seguiren *El noble joc* (1972), *Notes i comentaris* (1975) –premi Vicent Andrés Estellés

de 1974– i *Les Mirsines* (1983). El conjunt de l'obra poètica ha estat aplegada en el volum *Obra poètica 1959-1983* (1987). S'ha dit que la seva poesia presenta una gran riquesa de registres fònics, musicals i lingüístics, tot i que és difícilment classificable per les profundes connotacions personals i per la ruptura i contestació que representa respecte a la poesia anterior. En el camp de la narrativa la seva primera novel·la fou *Carrer Marsala* (1985), amb la qual guanyà el premi Ciutat de Barcelona i el Cavall Verd de la crítica. Altres són *L'estuari* (premi Sant Joan i Crítica Serra d'Or), *El Vellard* i *L'escarcellera* (1992). En els darrers anys tornà a agafar preferència per la poesia i va publicar *El crepuscle encén estels* (1992), *El canvi* (1998) –premi de la crítica Serra d'Or i Premi Nacional de les Lletres al millor volum en llengua catalana de 1998. Els seus darrers llibres publicats són *Els estats de connivència* (2001) i *Els somnis* (2003).

Josep Antoni Grimalt Gomila (Felanitx 1938)

Està considerat tota una autoritat en la llengua catalana. Es llicencià en dret a la Universitat de Madrid (1960) i en filologia romànico hispànica a la Universitat de Barcelona (1971). Es doctorà el 1975 amb la tesi *Clasificación de les rondalles de Mossèn Alcover: introducció a l'ur estudi*, de la qual es publicà un resum (Barcelona, 1979). És professor de la Universitat de les Illes Balears. Ha divulgat la llengua i la literatura catalanes a través de diversos programes de ràdio i televisió, el darrer dels quals, *Parlant en Plata*, li ha donat molta

popularitat. És autor de diverses publicacions en revistes especialitzades. Ha tingut cura de l'edició de les *Obres completes* de Llorenç Villalonga i de l'*Aplec de Rondalles Maillorquines d'En Jordi d'es Racó*. També és autor de la narració *Història d'una dama i un lloro* (1965).

Gabriel Barceló Oliver (Felanitx 1928) i Sebastià Barceló Oliver (Felanitx 1930)

Han fundat més de 70 empreses en diversos sectors, especialment dins el camp de les agències de viatges i l'hoteleria, presents a més de 28 països i 4 continents. L'origen s'ha de cercar l'any 1931, quan el seu pare va fundar l'empresa Autocares Barceló a Felanitx.

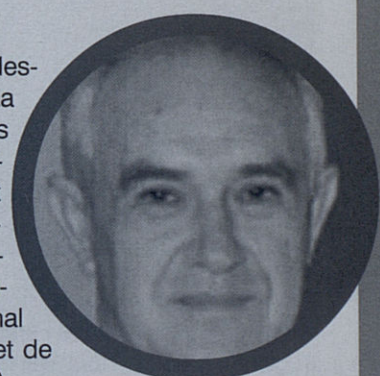
És l'any 1954 quan creen la primera agència de viatges. Aviat tingueren la seva pròpia companyia amb oficines a les illes i a la Península. El 1962 comencen amb els primers hotels. L'any 1981

compreu la companyia Turavia i passen a tenir presència exterior. L'any 1985 obren el primer hotel a l'estranger (República Dominicana). Ambdós tenen la Medalla del Mérito Turístico i l'any 2006 el Govern de les Illes Balears els va concedir la Medalla d'Or de la comunitat autònoma. Avui dia les seves empreses disposen de més de 350 agències de viatges i 128 hotels, amb una capacitat de 34.000 habitacions. Gabriel es va jubilar l'any 1993 i Sebastià, uns anys després. L'any 1989, havien creat la Fundació Barceló dedicada a la cooperació social i cultural. Sempre han apuntat que el secret del seu èxit ha estat la seva capacitat d'iniciativa i de feina.

Andreu Rigo Sureda (Felanitx 1943)

Assessor d'empreses financeres internacionals. Abans havia treballat com a assessor jurídic del Banc Mundial i hi ocupà el càrrec de vicepresident del Departament Legal. Es va llicenciar en dret per la Universitat Complutense de Madrid (1966) i per l'Escola d'Estudis Internacionals de la Universitat Johns Hopkins de Bolonya (1968). És doctor en dret internacional per la Universitat de Cambridge (1971). És membre de diferents organitzacions de dret internacional, com l'Associació Espanyola de Dret Internacional i el Comitè Consultor de l'Institut d'Arbitratge Transnacional. També és autor de nombroses publicacions sobre assumptes

legals relacionats amb el desenvolupament econòmic. La seva tesi doctoral, de 1972, és *The evolution of the right of self-determination*. Ha impartit nombrosos cursos de dret internacional i ha exercit de professor a l'Institut de Desenvolupament de Dret Internacional (Roma) i a la Facultat de Dret de la Universitat de Tulane (USA).

Guillem Timoner Obrador (Felanitx 1926)

Des de ben prest va manifestar la seva atracció per les bicicletes. S'especialitzà en les curses de pista, especialment en la modalitat de competició darrera moto. La primera victòria la va aconseguir als 17 anys, quan es va proclamar campió de Balears de velocitat en pista. El 1945 ja era campió d'Espanya darrera moto comercial i de mig

fons darrera moto. L'any 1955 guanya el primer campionat del món de mig fons rere moto, i repeteix victòria el 1959, 1960, 1962, 1964 i 1965. A aquesta marca de

sis campionats del món, s'hi han d'afegir els 24 campionats d'Espanya que ha aconseguit en diferents modalitats: darrera moto comercial, de migs fons darrera moto, velocitat, persecució i fons en pista. S'ha calculat el nombre total de victòries durant la seva carrera en 1.172. El 1968 es va retirar i fou seleccionador nacional de pista (1971-1978), però va reaparèixer per participar als campionats mundials de Barcelona el 1984. No va acabar la prova i es va retirar definitivament del ciclisme professional. Tot i això, el 1995, amb 69 anys, es va proclamar campió d'Europa a la categoria de veterans. Avui dia regenta una botiga d'articles de ciclisme. Té la Gran Creu d'Isabel la Catòlica, la Medalla de la Ciutat de Felanitx (1960) i la Medalla d'Or de la Ciutat de Palma i de la Província de Balears (1964).

Pere Xamena Fiol (Felanitx 1918)

Poques vegades un historiador pot presumir de tenir un llibre convertit en un *best seller*. Ens referim a *Resum d'història de Mallorca*. Ingressà en el Seminari Conciliar, on va ser ordenat prevere el 1942. Fou professor del seminari entre 1945 i 1962 i de l'Escola de Comerç de Palma (1957-1962). L'any 1962 fou destinat a Felanitx com a rector del convent. Combinà la seva tasca pastoral amb la investigació històrica. Des de 1963 és director de la Fundació Cosme Bauçà. Igualment, el mateix any, fou nomenat arxiver i cronista oficial de Felanitx. El resultat fou la publicació del Catàleg de l'Arxiu Municipal de Felanitx (1986). La llista de publicacions és nombrosíssima, quasi sempre centrades en aspectes de la història de Mallorca i Felanitx. En destacam: *Anys enrera* (1963 - 1983), *Rincones de nuestra*

historia (1964-1985), *Història de Felanitx* (1975 - 1976) -en col·laboració amb R. Rosselló-, *Història de Mallorca* (1977), *Els carrers de Felanitx* (1983), *Història de l'Església de Mallorca* (1986) -en col·laboració amb F. Riera-, *Felanitx mot a mot* (1991), *Els malnoms de Felanitx* (1995), *Estampa de la Mallorca del segle XVII* (2006), etc. L'any 1967 l'Ajuntament de Felanitx li concedí la Medalla de la Ciutat i, el 1990, la fundació Jaume I, de Barcelona, li atorgà el premi d'Actuació Cívica Catalana. L'any 1999 fou nomenat fill predilecte de Felanitx.

FELANITX PER VEURE

• Bernat Bennàssar Coll

Felanitx gaudeix d'una riquesa patrimonial que ben bé val una passejada. De l'època gòtica al racionalisme del segle xx, passant pel Renaixement, el Barroc i el segle xix, el poble presenta un ventall artístic prou suggeridor, que ens permet fer un recorregut per la història de l'art sense moure'ns de casa. Aquí teniu les fites, en quatre pinzellades, d'allò que no podeu deixar de veure si visitau el municipi.

Plaça de la Font de Santa Margalida. És un bell exemple d'espai barroc envoltat per cases senyorials (exemples de l'arquitectura tradicional mallorquina, algunes amb trets classicistes propis del segle xix) i la gran escala de l'església parroquial. Ens trobam davant els orígens de la vila, ja que fou la font, que presideix el centre de la plaça, la que segurament possibilità un primer nucli de població.

Església parroquial de Sant Miquel. Està situada sobre un petit turó, just al davant de la font, ja que el nucli primitiu de la ciutat es localitzava en aquesta zona (es Sitjar). És un exemple d'església gòtica que segueix el model d'herència catalana: planta de nau única amb

capelles laterals entre els contraforts. Fou construïda a la segona meitat del segle xvi (1551 – 1591). La façana presenta la simplicitat típica mallorquina, però el portal major ja és de traça renaixentista, fet entre 1599 i 1603 segons el disseny de Miquel Quetgles i el treball escultòric de Joan Sagrera. És un dels primers portals que recull l'esquema absidal a imitació de la Seu de Palma. La façana es rematà posteriorment amb un capcer mixtilini barroc (segle xviii). El fet que l'església estigui sobre un turó i que tenguí l'accés per una forta pendent va obligar a construir una gran escala (1685 – 1687), que augmentà la monumentalitat de la Parròquia i creà uns eixos que s'obren cap a la plaça de la Font de Santa Margalida, configurant un encertat conjunt barroc. De l'interior de l'església s'ha de destacar el magnífic conjunt de retaules, la majoria de traça barroca.

Església del Convent de Sant Agustí. És una de les esglésies conventuals més grans de Mallorca. D'estil barroc fou construïda entre els anys 1646 i 1701. També es conserva una ala de l'antic claustre del convent, ja que la resta fou destruït arran de la desamortització del segle xix. Cal destacar igualment el conjunt de retaules de l'interior de l'església.

Cases burgeses del segle xix. Són una mostra del desenvolupament arquitectònic de caire privat de què va gaudir Felanitx en aquesta època. Aquest fet s'ha de relacionar amb l'expansió vinícola i l'eclosió d'una burgesia adinerada. Són cases de tres plantes que recullen a les façanes les pautes estilístiques de l'historicisme clàssicista en les seves variants de neorenaixement i neogrec: pilastres i columnes amb els ordres clàssics, frontons, acroteris, denticles, sentit de les proporcions... La majoria es localitzen en el carrer de Jaume I, tot i que en trobam en altres indrets. En són un exemple **Can Vica, Cas Notari Vell, Can Galera, sa Recreativa, ses Tres Pessetes...**

Tortitx. És l'exemple més cridaner de l'empremta que deixà el modernisme a Felanitx. Aquesta casa, de prin-

S'algar
autoescola

Cotxe, Motocicleta, Llicència de Ciclomotor, Camió, Remolc
Autobús, Remolc i BTP (Taxi, Ambulancia, Policia, Etc.)

VIA ERNEST MESTRE, 21 · FELANITX
C/ SANTA MARIA, 13 · PORTO COLOM
TELS. 971 582 965 · 696 513 251

Titulín, Patró d'Embarcació d'Esplai (P.E.R.)
Patró Bàsic i Patró d'Ilot (Yate)

S'algar
escola náutica

Plaça S'Arraval, 4
Tel.: 971 580 348

07200 FELANITX
(Mallorca)

cipi del segle xx, destaca pel seu colorisme ceràmic, pel tractament plàstic i dinàmic de la façana i pel predomini de la asimetria.

Esglésies conventuals de final del segle xix i principi del xx. Representen els historicismes típics del vuit-cents en les seves variants de neogòtic (**Sant Alfons i la Providència**), classicisme (**la Caritat**) i neoromànic (**portal de les Trinitàries**).

Estació enològica. Conjuntament amb l'edifici d'Es Sindicat (celler cooperatiu) és una de les obres més emblemàtiques del poble, no de bades representen el segell d'un passat agrícola marcat per la viticultura. L'estació fou construïda per l'Ajuntament l'any 1913 segons un projecte de l'enginyer agrònom Antoni Ballester. La seva funció era l'ensenyament i l'experimentació de la viticultura. L'edifici, de marcada horitzontalitat, és una mostra de l'historicisme eclectista de marcada tendència neomedievalista.

Es Sindicat (celler cooperatiu). És una obra única a Mallorca per la seva tipologia i funcionalitat. Construït entre els anys 1919 i 1921, el seu objectiu era donar sortida als pagesos que no tenien celler propi i havien de malvendre la seva producció. Fou un projecte de l'enginyer agrònom Ernest Mestre, el qual dissenyà els plànols de l'edifici, tot i que comptà amb la col·laboració de l'arquitecte Guillem Forteza, que en dissenyà la façana. En destaca l'impressionant interior solcat pels grans arcs diafragma ogivals i altres de menors parabòlics i de mig punt. Ressalta la funcionalitat interior, que contrasta amb l'estètica neobarroca de la façana.

Els molins. Són una imatge prou coneguda de la fisonomia felanitxera. La seva nombrosa presència és el testimoni més viu de la importància que va tenir en temps passats la indústria farinera. Les seves siluetes emmarquen el poble ja que es localitzaven preferentment sobre els petits turons que l'envolten: puig Verd, puig dels Molins i puig del Call.

Podríem continuar amb nombroses exemples de regionalisme, racionalisme... que no ens permet aquest espai. Fora del nucli urbà són de visita obligada:

Santuari de la Mare de Déu de Sant Salvador. El puig de Sant Salvador és quelcom més que un puig, és la muntanya sagrada present dins l'ànima de tots els felanitxers. En el capcurucull, a una altura de 494 metres, s'aixeca el santuari. Documentat ja en el segle xiv, disposava d'una capella primitiva dedicada a Sant Salvador. Des de ben prest també es féu popular la devoció a la Mare de Déu, segurament seguint la tradició de les mare de déus trobades, fet que provocaria amb el pas del temps el canvi de titular del santuari. El conjunt arquitectònic actual, el conforma una estructura irregular definida per l'hostatgeria i l'església. La primera té una part antiga construïda durant els segles XVII i XVIII (annexa a l'església) i un alberg modern començat a construir l'any 1947 i acabat recentment. L'església, de traça barroca, fou realitzada entre 1707 i 1734. De l'interior, cal destacar-ne el retaule de pedra (s. xv) de la *Passio Imaginis*

perquè és una obra única dins la retaulística mallorquina. Igualment s'ha de ressaltar la talla de la Mare de Déu, del segle xv.

A dalt del mateix puig, i a una zona lleugerament més baixa, hi ha el monument de Crist Rei (1928 – 1934), amb una alçada de 37 metres. És un exemple d'historicisme eclèctic que enllaça amb la ideologia del nacional catolicisme, que intentava unir la simbologia del poder religiós i el poder polític.

Castell de Santuari. Es troba sobre un turó veí de Sant Salvador. És un dels tres castells roquers que hi ha a Mallorca. És una fortificació aixecada directament sobre els penya-segats que servia de suport en operacions militars, de refugi en cas d'invasions o en reducte defensiu. El seu origen encara no és prou clar: potser ja existia en temps dels romans, però ja era una fortalesa important en temps dels sarraïns, no de bades va ser un dels darrers reductes conquerits per Jaume I. Durant l'època medieval s'hi feren nombroses reformes, però sembla que la reforma principal es féu al segle xvi per obra de l'enginyer italià Giacomo Paleazzo *Fratin*. A partir dels segles xvii i xviii entrà en decadència a causa de la reducció del perill de les invasions pirates. Avui dia és en perill d'esbaldregament.

Portocolom. És un dels pocs nuclis litorals de Mallorca que conserva una idiosincràsia especial, no de bades va poder fugir del model urbanístic creat a partir de l'entrada massiva del turisme en els anys seixanta. Tot i el seu desenvolupament com a port comercial en el segle xix, relacionat amb l'expansió vinícola, la seva formació com a nucli urbà s'ha de vincular a la creació com a colònia d'estiuejants felanitxers en l'últim terç d'aquell segle. Encara avui el seu pintoresquisme ve definit per les filades de barraques o escars, per les cases burgeses de traça vuitcentista, per les cases amb llotja i per la senzilla geometria dels habitatges d'estiuejants més humils. Tot i això, la seva imatge tradicional es veu avui dia seriosament amenaçada per un grapat de macrourbanitzacions i el projecte de creació d'un passeig marítim.

DELS CAVALLETS AL COSO: SENYES DE CULTURA POPULAR VIVA

• Marosa Cons i Teixidó

Les tradicions i els costums de Felanitx han seguit, en general, les pautes presents a la cultura popular mallorquina, configurada bàsicament pel cicle del calendari litúrgic cristià i el ritme del pas de l'any agrícola. No és objecte d'aquest article esmentar els aspectes de la cultura popular que puguin ser també presents a la resta de l'illa, com ara la gastronomia, la indumentària, certes activitats com les fires, les matances o les tradicions orals, etc.; no vol dir, això no obstant, que a Felanitx no hi trobem especificitats i característiques pròpies en molts aspectes, des del mateix dialecte felanitxer fins a una certa gràcia en el vestit tradicional o un posat irònic en la parla quotidiana. Intentarem,

per tant, fer un breu comentari de les manifestacions populars més pròpies que ens han arribat als nostres dies.

La base cristiana ens aporta com a festes centrals de l'any els dies de Santa Margalida (20 de juliol), patrona del poble, i Sant Agustí (28 d'agost), el qual sense ser el titular de la parròquia prengué molta força arran de l'establiment a Felanitx d'una comunitat de monjos agustins a principi del XVII. És entorn d'aquests dos dies festius que es concentren els actes amb una resposta més nombrosa de la població. S'ha de fer notar, però, que d'un temps ençà la patrona (Santa Margalida) ha anat perdent força davant Sant Agustí; la coincidència d'aquella amb la primeria de les vacances (quan molta gent de la vila se'n va a estiuejar a Portocolom), mentre que Sant Agustí les tanca, hi té molt a veure.

Tant l'un com l'altre assenyalen els dies en què surten a ballar pel mig del poble uns dels elements propis de què parlàvem: els cavallets. És un conjunt format per set nins o nines, sis dels quals duen passada pel cos la figura d'un cavall; l'altra és la dama. La seva indumentària combina els colors verd, vermell i blanc: mentre els cavallets duen la part superior, anomenada *guerrera*, de color vermell i el capell verd, la dama ho fa a l'inrevés. Tant els cavallets com la dama duen la part inferior del vestit (calçons o falda) de color blanc, i també les calces i les espadenyes. A més, la dama duu en una mà un ramet d'alfabreguera i a l'altra un mocadoret de randa, que engronsa contínuament mentre dura la dansa. El repertori actual, després d'haver recuperat *Ses potadetes* l'any 2005, és de set balls de carrer i dues versions del ball a l'església.

GRÀFIQUES LLOPIS

Carrer den Nafre Ferrandell, 21
07200 Felanitx (Mallorca)

Tels.: 971 58 40 04

971 58 04 89

971 58 40 14

Fax: 971 58 31 16

grafillapis@grafiquellopis.com
www.grafiquellopis.com

Més de 50 anys
al vostre servei

L'origen dels cavallets se situa a partir del convent de Sant Agustí, fundat l'any 1603, i la primera referència que els cita és del 1671. De llavors ençà, els cavallets han sortit a ballar indefectiblement la revetlla i el dia de Santa Margalida i Sant Agustí, sense interrupcions. Sembla que en principi les diferents danses s'executaven a l'interior del convent; després sortiren al carrer. Tanmateix, la que s'anomena *Esses* només es balla durant l'ofertori de l'ofici de la festa del sant.

Això sí, al llarg de la seva història hi ha hagut alts i baixos, com en tota cosa humana; avui els cavallets viuen una etapa d'estabilitat, d'ençà que ja fa vint-i-cinc anys se'n féu càrrec el seu actual mestre. La figura o dansa dels cavallets és present a altres pobles de Mallorca; en el cas de Felanitx el que la caracteritza és, precisament, aquesta continuïtat ininterrompuda (a altres pobles on són presents s'ha hagut de recuperar), a més de ser un grup conformat per nins d'entre nou i dotze anys, aproximadament. Un altre tret (encara que no és exclusiu) és que la figura del cavall no duu unes falces afegides, com sí duen la major part dels altres cavallets de l'illa.

Un altre element festiu propi de la tradició felanitxera és sant Joan Pelós. En aquest cas, podem parlar d'una figura i una dansa que originàriament formava part de la gran processó del Corpus, com s'ha conservat a Pollença, posem per cas. Més envant s'independitzà, sortint a ballar pel carrer el dia de Sant Joan, acompanyat d'un grup de músics que ha anat variant al llarg de la història, depenent de les possibilitats. Així, sant Joan Pelós és un sant autònom i ben popular, ja que no està lligat a cap institució (mentre que els cavallets depenen de l'Ajuntament). El ball de sant Joan Pelós és alegre, dinàmic, viu i espolsat, i molt lligat a la personalitat de qui l'executa, ja que no té unes regles establertes: el ball s'ha anat transmetent d'un ballador a un altre, per via directa. Avui com antany, la dansa de sant Joan arriba per anunciar-nos el solstici d'estiu, la calor que s'acosta, l'alegria de viure.

Per últim, i encara que no sigui exclusivament felanitxera, la tradició de cantar sales és ben viva. Els salers surten el dia de Pasqua -un altre dels dies assenyalats al calendari popular- per la vila i, amb la seva tonada cantada i acompanyament d'instruments -com més millor-, capten panades i robiols que es mengen preferiblement el dia de la tercera festa a Sant Salvador, després

de *cantar-ne una* -una cançó de sales- a la Mare de Déu. Ressorgida amb força l'any 1977, la tradició de captar queviures -ja siguin panades, ous o dolços- és present a Mallorca i a altres indrets de la Mediterrània. Altres manifestacions de tradició popular resten vives a la vila: els balls de pagès, presents sempre en la revetlla de la festa (sigui pels foguerons de Sant Antoni, Santa Margalida o Sant Agustí), amb les variants de jotes i boleros, i també les mateixes, tan arrelades al Llevant de l'illa, o els fandangos mallorquins, salvats ja fa prop de vint anys per un grup de balladors (entre els quals, algun felanitxer), quan ja eren a punt de desaparèixer. La cultura popular no es pot entendre només com la que ens ha arribat per tradició: un poble viu, és cert, conserva amb amor i orgull l'herència cultural que ha rebut dels seus avantpassats, però malament anam si només és la conservació el que ens interessa. El component lúdic, present a la festa, no hi ha de faltar mai, perquè n'és un dels principals motors. En aquest sentit hem d'incloure aquí, com una altra manifestació de cultura popular felanitxera contemporània, l'aparició d'uns grups, les penyes, que decideixen participar col·lectivament a la festa, organitzant un grapat d'actes en paral·lel al programa oficial (els quals, no importa dir-ho, tenen una gran ressonància i acceptació). La pionera d'aquestes penyes, i la que ha sabut mantenir fins ara una personalitat col·lectiva més clara, és El Coso.

El Coso sorgí l'any 1984 entorn d'un dels actes més tradicionals de les festes de Sant Agustí: els toros. De fet, no es pot dir que fos el gust pels toros el motiu de la creació del grup: per ventura hi va influir més que la plaça de toros oferís un espai on trobar-se i des d'on partir plegats cap a l'altre gran camp d'acció de la festa popular felanitxera: les revetlles al Parc. Tanmateix, El Coso, des d'un principi, mostrà un ideari de reivindicació del poble i del felanitxerisme, si se'm permet el mot: la disbauxa etílica hi és, però també un cert esperit crític i un fort sentit irònic i sarcàstic, que pot arribar a l'absurd. Si ajuntàssim l'autèntic sentit del carnaval i l'esperit creatiu, potser ens trobaríem amb el millor del que té aquesta penya, i el que mou els seus acòlits (en gran part joves) a participar-hi cada any, amb una força i un dinamisme que ens fan creure que el nostre poble té encara la suficient vitalitat com per generar noves formes de cultura popular.

Carrer de la Mar, 15 · 07200 · Tel. 971 584 102 · FELANITX
 Carrer Cristobal Colon, 61 · 07670 · Tel. 971 826 105 · PORTO COLOM
 Carrer Campos, 6 · 07200 Tel. 971 584 080 · FELANITX

ART I PINTURA. MIQUEL BARCELÓ I L'EXPLOSIÓ CREATIVA DEL GENI

• Bernat Bennàssar Coll

Diu una vella jaia que en Miquel ja decorava el ventre de sa mare abans de néixer. Siluetes de pops, anguiles, peixos espasa i cavallets de mar aparegueren desdibuixats a les deixalles de la placenta. Era l'any 1957; a Felanitx havia nascut un geni.

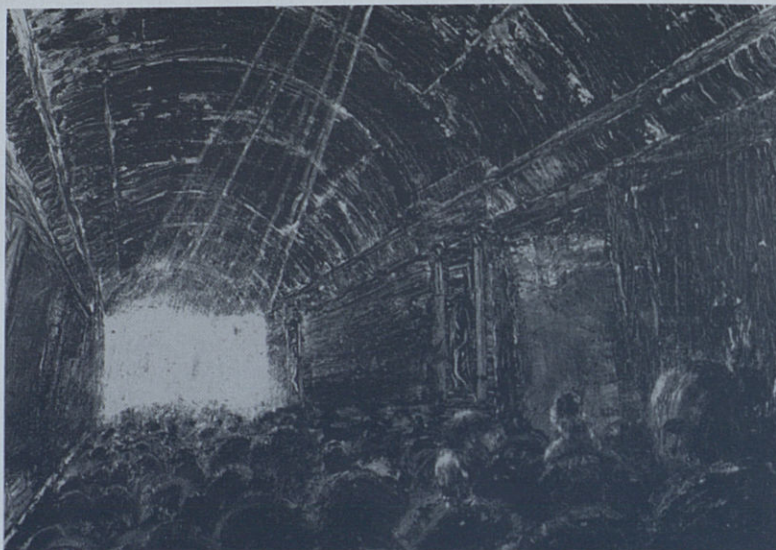
Miquel Barceló Artigues és la imatge del pintor infatigable, és l'exemple de l'obsessiva investigació i experimentació de les formes i les tècniques, no de bades ha afirmat que per a ell la pintura és quasi una malaltia. No va ser fruit de la casualitat la seva primerenca maduresa, sinó el resultat de l'esforç i el geni.

Als 25 anys comença la seva projecció internacional: un conjunt de bestioles en primer pla, de colors cridaners i angles aguts, són seleccionades per fer part de la Documenta VII de Kassel (Alemanya, 1982). És la fita, tantes vegades repetida, del començament d'una carrera de vertigen, possiblement sense precedents.

La seva proposta és una reivindicació de la pintura pintura i dels seus valors expressius, plantejament que coincideix amb una generació de pintors joves de diferents indrets d'Europa i dels EUA, entre els quals destaquen els neoexpressionistes alemanys i el grup de la transavantguarda italiana. És un retorn a la pintura i a la figuració, després d'una etapa conceptualista, que havia definit en part l'art dels seixanta i dels setanta. De fet Barceló –encara un adolescent– havia participat en les experiències conceptualistes entre 1976 i 1978: exposició de caps de fusta amb matèria orgànica («Cadaverina 15», Museu de Mallorca, 1976), intervencions en *happenings* amb el Taller Llunàtic, participacions a la revista *Neon de Suro*...

Es produeix, per tant, després de l'etapa conceptual, un reveniment de la pintura, com un desig de recuperar el seu propi discurs com a llenguatge i extreure'n totes les possibilitats expressives.

L'obra de Barceló s'afirma en aquesta idea i recupera per a la pintura l'interès pels problemes de la composició, pel color o pel dibuix, per la perspectiva, pel clarobscur, etc. A partir d'ara comença l'explosió creativa del pintor. L'artista fa un recorregut per la història de l'art i recupera tot allò que l'interessa: fragments, episodis o recursos que en el seu moment no foren suficientment explotats –un exemple són les profundes perspectives que utilitza en obres com *L'amour fou* (1984) o *Le debut du film* (1985), herència indubtable de Tintoretto. Les referències als grans mestres són interminables: es produeix una relectura del Renaixement, del Barroc i de les grans autoritats dels segles XIX i XX. És la descoberta de la història de l'art, però també dels seus contempo-

ranis, com el pintor alemany Anselm Kiefer. La seva empremta en l'obra de Barceló és prou significativa i no sempre esmentada.

La seva trajectòria es projecta com un gran fabricant d'imatges i les seves exposicions es multipliquen arreu del món (París, 1983; Zuric, 1984; Colònia, 1985; Nova York, 1986; Londres, 1987...). La seva capacitat de renovació creativa és sorprenent, any rere any, amb una rica i variada iconografia: natures mortes, biblioteques, autoretrats, interiors de tallers, fons marins, paisatges... Des del punt de vista de la tècnica, tan important en la seva obra per la contínua experimentació i investigació, el gran referent és Pollock, el mestre de l'expressionisme abstracte americà. L'atreu la pinzellada dinàmica i agressiva, l'acumulació de la pasta pictòrica, però sobretot el seu sistema de pintar, que implica el treball de tot el cos, la gestualitat i l'acció del pintor. Així, estén les grans teles al terra i hi treballa a sobre, i la pintura es transforma en una mena d'agressió, en una lluita entre el pintor i el llenç. És la recuperació del ritual primitiu, de la màgia; de fet, Pollock havia apuntat la seva admiració pels indis navahos i els seus dibuixos sobre l'arena. A partir d'aquí l'obra de Barceló ha estat qualificada de neoexpressionista, ja que s'interessa per la recuperació de la figuració tractada de manera agressiva. Igualment aquesta manera de treballar tindrà la seva extensió en l'escultura i la ceràmica. De fet, la seva pintura havia manifestat una devoció matèrica d'influència tapiana. Així, la capa matèrica havia anat guanyant en centímetres de gruix, de la mateixa manera que havia anat incorporant materials extrapictòrics: arena, terra, deixalles... (empremtes dels diferents llocs on treballa). El pas immediat havia de ser el treball amb la matèria pura: l'escultura. El 1991 comença les primeres experiències amb l'escul-

tura, la qual s'ha de veure com una prolongació del seu univers pictòric, i posteriorment amb la ceràmica (1995). D'aquesta darrera li atreu el treball directe del fang amb les mans i els dits, és l'acte primitiu, el primer joc dels infants, fins i tot hi apareix –com ell ha manifestat– la necessitat de ficar-se dintre del fang, en una lluita brutal entre l'home i la matèria. L'experiència té el seu punt àlgic amb l'elaboració del revestiment ceràmic de la capella del Santíssim de la Seu (2002-2006): tones de fang són posades a l'abast d'un home sol. Però, evidentment, la culminació havia de ser l'acció per se, la performance, el *Paso doble* que va tenir lloc el mes de juliol de 2006 amb Josef Nadj a l'Église des Célestins, a Avinyó.

La seva obra sempre ha portat quelcom de salvatge, per allò que implica de confrontació amb la civilització, de rebuig de l'ambient capitalista voraginós. Per tant, hi ha una recerca de les formes primitives, ingènues, no corrompudes per la civilització... De fet, l'any 1988 s'havia produït la fugida, el seu viatge a Mali, la descoberta de l'Àfrica profunda, el contacte amb el món indígena i la naturalesa més crua (altres temperatures, treball en condicions duríssimes...). Però, i al contrari que Gauguin,

es produeix sempre el retorn a la civilització, és la cridada de la cultura (els viatges als museus, l'admiració dels grans mestres, la passió per la literatura...), i de les arrels (Mallorca); i després... una altra vegada Àfrica, i un altre pic el retorn, i Àfrica... en un diàleg continu entre l'home i la civilització.

Desgraciadament, la presència de l'obra de Barceló al seu poble natal és minsa. De moment Felanitx no fa part de l'itinerari barcelonès. La mostra significativa més propera cal cercar-la al Museu d'Art Espanyol Contemporani (col·lecció March) de Palma, tot i que a partir d'ara la fita serà segurament la capella del Santíssim de la Seu.

D'altra banda cal ressenyar que el panorama artístic de Felanitx no es redueix al fenomen Barceló, tot i que la seva figura ha eclipsat en part tot un ramell de pintors i escultors que, amb propostes

prou suggeridores, lluiten per consolidar un nom dins la plàstica illenca. No seria just, tot i les limitacions d'aquest espai, no citar les figures ja consagrades en l'àmbit local de Jaume Mir, Maria Vich i Andreu Maimó, o les experiències que continua duent a terme la prolífica generació nascuda a la dècada dels anys seixanta: Pere Bennassar, Jaume Canet, Maria Ramis, Bernat Sansó, Jaume Prohens..., i l'empenta d'algun jovecell com Antoni Caldentey.

Tot i això, l'activitat expositiva en el poble no és gaire lloable, ja que es redueix a la Casa de Cultura (Can Prohens) i, esporàdicament, a altres locals de l'Ajuntament (el cas de l'antic escorxador). Tots lamentam la desaparició de l'emblemàtic Gurugú, potser el lloc on es feien algunes de les exposicions més encisadores que s'han vist a Felanitx. Els intents de revitalitzar aquest panorama, amb algunes iniciatives com la Nit d'Art, són d'agrair. De totes maneres, en els darrers anys la presència expositiva s'ha vist incrementada gràcies a la iniciativa privada, tal és el cas de l'obertura de la Fundació Barceló (amb exposició permanent de Maria Vich) i de la galeria de Miquela Nicolau, en la qual es poden veure últimament les propostes més interessants.

UN POBLE AMB ARRELS MUSICALS

• Catalina Ramon

Des de temps molt llunyans, Felanitx ha sentit un vertader amor per la música. D'entrada, no podem deixar d'esmentar un grapat de felanitxers que han deixat unes fortes arrels dins la nostra cultura musical: el pare Pere Joan Baptista Aulí, el pare teatí Miquel dels Sants Capó, el pare Francesc Andreu Maimó, Bartomeu Oliver, Rafel Vich, Onofre Prohens, Bernat Julià, Josep Prohens i un llarg etcètera.

CULTURA MUSICAL FELANITXERA AVUI

Cal mencionar en primer lloc l'escola municipal de música Pare Aulí, creada l'any 1946, que s'encarrega de formar els futurs músics, sense oblidar la feina de l'ensenyament

privat que donà durant molts de temps l'oportunitat als infants de Felanitx d'estudiar música al seu poble i presentar-se als exàmens del Conservatori com a alumnes lliures, ja que durant un bon grapat d'anys l'escola es dedicava exclusivament a la formació dels músics per entrar a la banda. L'escola Pare Aulí té actualment 160 alumnes, que estudien llenguatge musical, instruments, cant coral i dansa. L'actual director és Joan Oliver Vicens.

Agrupacions corals

La Coral de Felanitx, fundada l'any 1975, ha actuat a quasi tots els pobles de Mallorca. L'any 1986, va cantar a Roma. L'any 1989 va participar juntament amb altres corals en el concert a la Seu de Donna Hightower. Amb motiu

del III Seminari de Violaria, estrenà la missa pagesa *Caminem germans* de Bartomeu Calatayut amb acompanyament d'instruments populars de S'Estol des Gericó i Revetlla de Son Servera i ha enregistrat un disc amb obres del Pare Aulí. L'actual directora és Margalida Massutí Nicolau.

Un altre grup és la Capella Teatina, fundada l'any 1939 pel teatí Miquel dels Sants Capó Adrover, que també la dirigí. Entre altres partitures, ha estrenat les misses *In Honorem Sancti Cajetani* a 6 v. m., *A Ntra. Sra. del Perpetuo Socorro* a 4 v. m., *De Requiem* a 4 v. m., totes del pare Capó, i la *Mater Salvatoris* a 4 v. m. del pare Francesc Andreu. Ha actuat a Roma, Assís, Nàpols, Barcelona i Salamanca, i a molts d'indrets de Mallorca. Ha col·laborat en l'enregistrament d'un CD dedicat al Pare Aulí i n'ha enregistrat un en homenatge al pare Capó. L'actual directora és la religiosa teatina sor Catalina Puig Soler.

Finalment, hem de parlar del grup Deixat Anar, que va néixer l'any 1998. És un grup d'amics amants de la música que es proposaren crear un estil de cant diferent a l'habitual. Es varen decantar per la música *a cappella* i fer versions de temes actuals d'autors tan coneguts com John Lennon, Elvis Preysler, etc. Després d'un any de preparació feren el seu primer concert a la Casa de Cultura de Felanitx i el mateix any viatjaren a Roma, on feren tres concerts organitzats per l'ambaixada espanyola. Han fet intercanvis, actes benèfics i han actuat a molts d'indrets de Mallorca.

Agrupacions instrumentals

La primera Banda de Música de Felanitx es va formar l'any 1820. Deu anys més tard hi havia l'Acadèmia Filharmònica, i a final del segle XIX Felanitx tenia dues bandes de música. L'any 1898 acordaren anar juntes i l'any 1923 es tornaren a separar, però amb l'esclat del Moviment es varen fusionar un altre cop. Actualment hi ha 55 músics, la majoria joves, sorgits de l'escola de música Pare Aulí. Durant els darrers anys ha experimentat un gran impuls musical, ha ofert concerts d'un alt nivell, ha fet espectacles escenomusicals i ha enregistrat el CD *Felanitx Fantasy* amb totes les peces compostes pel seu actual director, Derek Bourgeois. A final del 2006, viatjà a Holanda per oferir els seus concerts.

Els tradicionals concerts que la Banda ofereix al poble cada any són els dies de Pasqua, Sant Agustí, Música al Port i Setmana de Música. Acompanya les processons de Setmana Santa, l'Encontrada, la cavalcada dels Reis i la rua, i també anima la festa taurina de Sant Agustí.

Un altre grup de recent creació és La Batucada, grup de percussió format per gent jove, molt animada i festiva. Participa a la cavalcada dels Reis, a la rua i a totes les festes a què els conviden.

Música popular tradicional

L'any 1964 neix a Felanitx S'Estol des Gericó, associació cultural que té la finalitat de conservar i divulgar un dels aspectes més importants de la cultura popular, el ball pagès, sense oblidar la investigació en el camp de la música, els balls i la indumentària tradicional. Com a grup de ball gaudeix de bona fama i ha estat convidat per actuar a mostres, festes majors i tallers a Galícia, Extremadura, Catalunya, Andalusia, Astúries, Aragó, Menorca, Eivissa, Argentina, Iugoslàvia, Tunísia i França. Ha participat en programes de ràdio i televisió i és membre de la FEAF.

Alguns dels seus components mantenen la dansa ritual o de figures *Els Cavallets*, que actuen els dies 20 de juliol i 28 d'agost, a Felanitx; la dansa de sant Joan Pelós, dia 24 de juny, i les sales, el dia de Pasqua. Organitza també les beneïdes de Sant Antoni juntament amb el Centre Cultural i un concurs de betlems per Nadal. Els treballs discogràfics publicats fins avui són *Folklore de Mallorca* (1979), *S'Estol de Felanitx i Mallorca* (1995) i *S'Estol nou de trinca* (2004), coincidint amb el seu 40è aniversari. El nom del grup prové de les gerretes felanitxeres, que gaudien de molt bona fama per conservar l'aigua fresca.

Un altre grup de ball de pagès i música popular és *Abeniara*. Nascut l'any 2003. L'agrupació està formada per un grup de joves amb moltes ganes de sonar i ballar. Organitzen trobades, intercanvis i la seva principal activitat són les ballades populars.

Música pop

Són molt nombroses les formacions musicals que en un moment o altre han sorgit a la llum, com Transumantes, Santi Bono, Miguel de Vila, Acroamas, Marblau, Trovadors i Gitanos, que tan bé animaven les revetlles dels anys seixanta. Podríem fer una llarga llista fins arribar a l'actualitat: Interminables, Las Hienas, Munder in the Barn, Horris Kamoi, Llunàtiques, Black Cats, Shenobi, Lexita pa'l gato, Katovits...

L'ACTIVITAT ECONÒMICA FELANITXERA

• Apol · Iònia Barceló i Francesca Sánchez

Tradicionalment Felanitx es dedicava a l'agricultura amb una indústria lligada als productes agrícoles. Actualment, el sector primari està en declivi ja que ha patit una reducció important com a conseqüència del desenvolupament dels serveis. A mitjan segle xx més d'un 50% de la població activa es dedicava a activitats relacionades amb el sector primari; ara el percentatge de població dedicada a aquesta activitat és molt baix i la característica fonamental és que la població que s'hi dedica és poca i envellida. L'agricultura és residual i es compagina amb altres activitats.

L'espai rural ha experimentat canvis: s'ha produït un procés de rururbanització, s'han diversificat els usos i les funcions del camp, i han proliferat les residències de persones que no es dediquen a l'agricultura ni a la ramaderia, i també les residències secundàries. Una part de l'espai rural és avui en dia espai residencial.

Pel que fa a la pesca, Portocolom, que era un port pesquer relativament important, ha vist reduïdes les seves embarcacions i actualment només hi queda una barca del bou.

El sector secundari ha patit fluctuacions. Felanitx destacava per les seves fàbriques d'embotits, de perles i de tradició vinícola. L'any 1910 la creació de l'Estació Enològica suposà un gran incentiu per a la indústria del vi. El 1919 es fundà el celler cooperatiu de Felanitx Es Sindicat, que es dedicava a la fabricació i venda de vi, però que l'any 1989 entrà en crisi. Ara roman tancat i ha passat a mans de propietaris de fora del terme.

Pel que fa a la producció actual de vi hem de destacar els cellers d'Ànima Negra i d'Armero i Adrover. Felanitx s'inclou dins la catalogació d'origen del Pla i Llevant de Mallorca. Ànima Negra elabora vi a partir de varietats de raïm autòctones: callet, fogoneu, manto negro, etc., d'excel·lent qualitat i molt bona acceptació en el mercat; recentment Ànima Negra 2 ha estat qualificat com un dels «onze magnífics» segons la guia 365 vins al año. Armero i Adrover aplica una tecnologia avançada

per a l'obtenció dels seus excel·lents vins.

La construcció ocupa una part important de la població masculina. L'auge d'aquesta activitat i les bones perspectives ha provocat fluxos d'immigració de la Península i d'altres indrets; de tota manera la construcció és una activitat que pateix oscil·lacions.

Felanitx té els jaciments minerals següents:

- Pedra de marès (Son Gaià)
- Argila (camí de Son Negre)
- Graveres (Ca n'Alou, Can Sentes i Can Xot)

Relacionat amb la construcció, hi ha una empresa que viu una gran expansió, Ladrillerías Mallorquinas, fundada l'any 1948. Té la major planta de ceràmica de les Balears i experimenta un accelerat creixement amb una intensa activitat; cal destacar com a contrapartides l'impacte paisatgístic, l'ocupació de l'espai rural i la contaminació que aquesta activitat comporta.

Felanitx té un forn de calç, Unicmall, que des del 1960 fabrica calç i ha desenvolupat amb la pasta de calç una gamma àmplia de productes: morters, estucs...

Pel que fa a les fàbriques d'embotits cal destacar Ramaders Agrupats, Can Manxa, El Zagal, Embotits Veny i Embotits Blanco.

Ramaders Agrupats es creà l'any 1982 i és una indústria càrnia els proveïdors de la són els mateixos socis. Els seus productes han estat fabricats amb un rigorós control sanitari i emprant sistemes tradicionals. Recentment Can Manxa ha dut a terme una renovació que ha aconseguit una simbiosi entre tradició i noves tecnologies. Embotits Veny és una empresa que actualment ha muntat la seva pròpia cria de porcs negres de raça mallorquina amb alimentació natural; aquests animals estan controlats durant tota la cria pel Consell Regulador de la Denominació Específica de la Sobrassada de Mallorca. Ceràmiques Mallorca és una petita manufactura familiar fundada l'any 1947. Sobre peces de ceràmica blanca, produïdes a mà i dissenyades a la mateixa fàbrica, pinten uns decorats originals i exclusius.

**FORN PASTISSERIA
ES PASSEIG**

BOMBONERIA · CAFETERIA

**Passeig Ernest Mestre, 37
07200 Felanitx
Tel.: 971 582 019**

DROGUERIA - FERRETERIA SANTUERI

Tel. 971 58 14 19

**C/ Santueri, 68
07200 Felanitx**

Cal esmentar, a més, Pinsos Sant Salvador (fundada l'any 1955); Confeccions Sansó, que fabrica gèneres de punt i uniformes d'empreses; Gelats Neu d'Or; Gràfiques Llopis; Vinagres Bora; la delegació de Pinsos Hens, i tot un seguit d'empreses auxiliars de la construcció com fàbriques de fusta, metall, material de construcció i rajoles, fàbriques de vidre, lampistes, jardiners...

El sector serveis és el que té un percentatge més alt de població activa. Aquest sector té com a característiques la diversitat i l'expansió. Hi ha una gran heterogeneïtat d'activitats i, com als altres indrets desenvolupats del món, els serveis s'han multiplicat avui dia.

El comerç és un sector prou potent amb moltes botigues de tot tipus. Hi ha més de 300 unitats de comerç al detall i més de 40 a l'engròs.

L'activitat constructora ha provocat l'aparició de nombroses immobiliàries destinades en part a satisfer les demandes de població estrangera que desitja residir a les Illes.

Els comerciants felanitxers s'han organitzat amb en l'Associació de Comerciants i Industrials de Felanitx, que fan diferents campanyes de promoció. Les formes de vida han canviat i també han canviat les formes de comerç amb la introducció de grans superfícies que fan la competència a les botigues tradicionals que han quedat com «la botiga de l'oblit», i també s'han revolucionat les formes de pagament.

També cal mencionar la introducció de botigues i serveis que representen comunitats de persones d'altres llocs més o menys llunyans –Xina, Magreb, etc.–, cosa que reflecteix la pluralitat cultural dels habitants de Felanitx. Aquesta pluralitat començà anys enrere amb l'arribada de persones provinents de la Península, especialment d'Extremadura, fet que fa que a Felanitx hi hagi la representació institucional d'aquesta comunitat autònoma: la Casa de Extremadura.

A Felanitx hi ha mercat setmanal tots els diumenges, a més d'aquestes fires:

- Fira de Maig (el segon diumenge de maig)
- Fira de Sant Agustí (el diumenge abans del 28 d'agost, o el mateix 28 d'agost si és en diumenge)
- Fira de Sant Miquel (el diumenge abans del 29 de setembre)

Celler «Es Sindicat»

– Fira del Pebre Bord (el diumenge de sant Lluç, 18 d'octubre)

Pel que fa a activitats turístiques costaneres destaquen Cala Ferrera, Cala Serena i Portocolom. Quan començà el turisme de masses, els anys seixanta i setanta, s'inaugurà el primer hotel a Portocolom i començaren les construccions costaneres, sobretot a Cala Ferrera. A l'estiu, Portocolom acull també una part important de població de Felanitx que hi té una segona residència.

Com a la resta de municipis costaners de Mallorca, la costa felanitxera pateix l'estacionalitat turística, que és la concentració de turistes als mesos d'estiu. L'oferta bàsica fa referència a l'allotjament, on podem trobar hotels, apartaments i ara s'han d'afegir els agroturismes (que compaginen les activitats turístiques i activitats del sector primari com són l'agricultura i la ramaderia) i hotels rurals. En total són 50 establiments dedicats a allotjament turístic que fan un total de 6.398 places.

Dins l'oferta complementària s'ha de tenir en compte l'escola d'equitació de Son Menut, el camp de golf Vall d'Or a s'Horta, ports esportius i el Club Nàutic de Portocolom.

S'ha intentat fer un repàs de l'economia felanitxera tenint com a base els tres sectors econòmics. S'ha de tenir present que les activitats econòmiques són dinàmiques i canvien i evolucionen amb el pas del temps. Amb la intenció d'incentivar aquestes activitats s'ha inaugurat recentment el polígon industrial Son Colom.

**Ajuntament
de Felanitx**

"Felanitx, tu el mous"